

**RAPORT Z WYKONANIA WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM NA LATA 2006 – 2015
W 2010 ROKU**

**Szczecin
2011**

WSTĘP

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006 – 2015 przyjęty został podczas XXXII Sesji Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego dnia 18 września 2006 roku. WPPU na lata 2006-2015 to program operacyjny stanowiący integralną część Strategii Województwa Zachodniopomorskiego, a co za tym idzie jest najważniejszym aktem prawa lokalnego, wyznaczającym kierunki działań wszystkich osób, instytucji, jednostek, zajmujących się problematyką uzależnień na terenie naszego województwa.

Źródłem finansowania realizowanych w ramach Programu działań są środki własne budżetu Województwa pochodzące z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, a także zezwoleń na prowadzenie w kraju obrotu hurtowego napojami alkoholowymi powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu bez piwa.

Celem głównym Programu jest: *Ograniczenie skutków społecznych nadmiernego używania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego*. Wykonanie Programu polega na realizacji celów operacyjnych i działań mieszczących się w ich obrębie tj.:

- Zmniejszenie spożycia alkoholu oraz zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki;
- Wspieranie rozwoju, modernizacja i zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji zażywania środków psychoaktywnych oraz metod zapobiegania i ograniczania negatywnych skutków takich zachowań;
- Zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych oraz pod wpływem narkotyków w naruszaniu prawa i porządku publicznego;
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej;
- Współpraca i wspieranie działań administracji publicznej: samorządowej i państwowej; organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień;

Mając na uwadze fakt, by wszystkie podejmowane działania w ramach Programu były użyteczne, wykonalne i zasadne, często mieszczą się one w obrębie kilku celów operacyjnych. Należy podkreślić, iż Samorząd Województwa, poza wykonywaniem zadań, do których jest zobligowany, ustawowo stara się inicjować i wyznaczać nowe kierunki, trendy działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy. Warte uwagi jest to, że podejmowane działania realizowane są na podstawie dokonanej wnikliwej diagnozy i analizy lokalnych potrzeb prowadzonych poprzez konsultacje z przedstawicielami m.in. organizacji pozarządowych, instytucji zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień oraz przedstawicielami administracji samorządowej i rządowej.

1. Zmniejszenie spożycia alkoholu oraz zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki

W ramach priorytetu zrealizowano następujące cele:

- Ograniczenie możliwości zakupu i spożycia środków psychoaktywnych przez niepełnoletnich poprzez respektowanie obowiązujących rozwiązań prawnych i kampanie społeczne.
- Wdrożenie nowoczesnych, profesjonalnych, psychospołecznych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, uczących postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia.
- Ograniczenie działań promujących picie alkoholu i zażywanie narkotyków.
- Wspieranie tworzenia zintegrowanego systemu działań profilaktycznych promujących postawy będące alternatywą wobec uzależnień.
- Prowadzenie psychokorekcyjnych projektów wobec grup podwyższonego ryzyka – dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych, uwikłanych w przemoc oraz zagrożonych narkomanią.
- Kształtowanie świadomości dotyczącej szkodliwości alkoholu wśród osób sprzedających alkohol.
- Profesjonalne przygotowanie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień.
- Podniesienie poziomu wiedzy społecznej na temat problemów i zagrożeń związanych z uzależnieniami.
- Promocja i wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych poprzez pomoc stowarzyszeniom zajmującym się opracowywaniem i realizacją takich programów.
- Wdrażanie nowoczesnych i efektywnych kampanii profilaktycznych w celu ograniczenia używania środków psychoaktywnych.
- Tworzenie bazy o programach profilaktycznych i ułatwianie kontaktów realizatorom programów z terenu województwa.
- Współpraca samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w ww. zakresie.

1. **Cele realizowane były między innymi we współpracy z organizacjami pozarządowymi, którym w ramach otwartego konkursu ofert zlecono zadanie publiczne polegające na organizacji edukacji publicznej i pierwszorzędowych oddziaływań profilaktycznych w zakresie ograniczenia popytu oraz szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych.**

Zadanie realizowane było przez następujące organizacje pozarządowe:

- **Zachodniopomorski Oddział Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "Powrót z U"**

„Powrót z U” zrealizował „Szkolenie lokalnych liderów gmin województwa

zachodniopomorskiego zainteresowanych tworzeniem i prowadzeniem gminnych punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób szkodliwie używających i uzależnionych od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) oraz członków ich rodzin”.

Celem zadania było nabycie umiejętności prowadzenia Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin na terenie województwa zachodniopomorskiego – profilaktyka I - rządowa.

W ramach realizacji zadania przeprowadzono 4 godz. Wykładów, z których skorzystało 14 osób, 28 godz. Warsztatów, w których udział wzięło 14 osób. Odbyło się 7 wyjazdów w teren, z których skorzystało 14 osób.

W trakcie zajęć uczestnicy nabyli umiejętność prowadzenia na terenie województwa zachodniopomorskiego Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych dla osób uzależnianych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin. Podczas wizyt szkoleniowych w terenie stwierdzono, że takie punkty deklarują założyć następujące gminy: Dolice, Marianowo, Stargard Szczeciński, natomiast pozostałe gminy posiadają już punkty i poszerzą swoją ofertę dla osób uzależnionych lub eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi - w ramach Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na podstawie wywiadów stwierdzono, że po szkoleniu wzrósł poziom wiedzy uczestników programu na temat ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu oraz zażywania narkotyków.

Poszerzono wiedzę na temat zagadnień prawnych związanych z problematyką uzależnień i przemocą w rodzinie oraz aspektów etycznych związanych z pracą w dziedzinie uzależnień.

Warsztaty, które dały uczestnikom praktyczne umiejętności do codziennej pracy z klientem, zostały przez nich bardzo wysoko ocenione.

➤ **Poradnię Profilaktyki i Terapii Uzależnień Monar w Szczecinie która realizowała program „Zażywam tylko dźwięków”**

W terminie od 20 maja do 15 listopada 2010 roku opracowano oraz wydano materiały edukacyjne w postaci naklejek (25 000 sztuk) oraz przypinek (4500 sztuk) z hasłem promującym bezpieczną zabawę „Zażywam tylko dźwięków” oraz naklejek informujących o zagrożeniach związanych z zażywaniem narkotyków (10 200 sztuk) W tym okresie został zrealizowany spot reklamowy w dwóch wersjach filmowych – dźwiękowej i niemej, promujący zabawę wolną od narkotyków pod hasłem „Zażywam tylko dźwięków”.

W całym okresie sprawozdawczym przeprowadzono następujące działania środowiskowe:

1. W trakcie imprezy plenerowej w województwie zachodniopomorskim podczas Festiwalu Bębnow i Ognia „Pegasus” w Kaliszu Pomorskim w dniach 1-4.07.2010 r.
2. „Beach Party” w Jeleninie koło Chojny - 17.07.2010 r.
3. „Boogie Brain Festival” w Szczecinie - 23-25.07.2010 r.
4. „Sunrise Festival” w Kołobrzegu - 23-25.07.2010 r.
5. Impreza muzyczna w Chojnie - 7.08.2010 r.
6. Koncert „No longer music” w Szczecinie - 17.08.2010 r.

7. Impreza muzyczna w Chojnie - 25.09.2010 r.

8. Impreza muzyczna w Chojnie 13.11.2010 r.

Oferta skierowana była do młodzieży bawiącej się przy muzyce typu rock, folk, reggae, techno, muzyka klubowa. Działania polegały na:

- rozdaniu ulotek oraz broszur na temat zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i alkoholu;
- rozdaniu „gadżetów”, materiałów promujących hasło „Zażywam tylko dźwięków” (naklejki, znaczki);
- edukowaniu poprzez rozmowy na temat powikłań zdrowotnych wynikających z używania narkotyków i alkoholu;
- pomocy przy szukaniu alternatywnych zachowań;
- modelowaniu postaw abstynenckich;
- promowaniu zabawy wolnej od narkotyków poprzez własną postawę.

W czasie kilku imprez został zaprezentowany na dużym ekranie spot filmowy „Zażywam tylko dźwięków”. (np. Boogie Brain, Sunrise, Festiwal Bębnow). Spot dostępny jest także na kanale [youtube.com/monarszczecin](https://www.youtube.com/monarszczecin), na stronie reggaebezmarihuan.pl oraz qday.pl

Na kanale [youtube.com/monarszczecin](https://www.youtube.com/monarszczecin) film obejrzało ponad 1000 widzów, na stronie qday.pl zarejestrowano prawie 5000 wejść na spot.

Podjęte działania wspierało Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, finansując wynagrodzenia za działania środowiskowe oraz koszty transportu. W związku z działaniami i przedsięwzięciami w Kaliszu Pomorskim nawiązana została współpraca z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Kultury i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kaliszu Pomorskim.

Dane liczbowe w bieżącym okresie sprawozdawczym (skala działań):

- wydruk 25 000 szt. naklejek;
- zakup 4500 szt. przypinek;
- wydruk 10 200 szt. naklejek;
- zrealizowanie spotu reklamowego w 2 wersjach pod hasłem „Zażywam tylko dźwięków”;
- zaprezentowanie spotu podczas 3 festiwali;
- swoją ofertę przedstawiliśmy podczas imprez, w czasie których bawiło się łącznie około 20 000 osób;
- łączna liczba odbiorców działań to około 3000 osób;
- liczba kontaktów z klientami w czasie działań: 3500;
- około 300 rozmów przeprowadzonych z klientami (informacyjne, edukacyjne);
- wydanych około 20 000 sztuk materiałów edukacyjnych;
- w realizacji zadania udział brało 15 partyworkerów.

➤ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie

Celem zadania, zgodnie ze złożoną ofertą, było wdrożenie nowoczesnych, profesjonalnych

psychospołecznych programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży ponadgimnazjalnej, uczących postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia.

Cele terapeutyczne:

- Dostarczanie młodzieży doświadczeń korekcyjnych, przeciwstawnych do treści oraz doświadczeń;
- Odreagowanie przez uczestników napięć emocjonalnych;
- Aktywne uczenie uczestników nowych umiejętności psychologicznych;
- Dotarcie do grup podwyższonego ryzyka – dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień i wskazanie im właściwych wzorców, norm i postaw moralnych;
- Ochrona dzieci i młodzieży przed kolejnymi urazami psychicznymi;
- Usprawnianie relacji rodzic – dziecko.

Cele edukacyjne:

- Nauczenie uczestników rozpoznawania, nazywania i radzenia sobie z emocjami;
- Nauczenie młodzieży radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresowych w sposób nie destrukcyjny, akceptowalny społecznie, bez sięgania po środki psychoaktywne;
- Budowanie w młodzieży postawy asertywnej, nauczenie ich odmawiania, gdy ktoś proponuje im sięganie po środki psychoaktywne;
- Zaznajomienie uczestników z mechanizmami uzależnień;
- Nauczenie młodzieży pełnienia określonych ról społecznych;
- Uczenie młodzieży właściwej komunikacji interpersonalnej;
- Wskazanie młodzieży alternatywnych i nieznanymi im dotychczas sposobów spędzania czasu wolnego;
- Zmniejszanie szkód wynikających z zażywania alkoholu i innych substancji przez osoby z otoczenia młodych ludzi - dostarczenie wiedzy na temat choroby alkoholowej;
- Promocja zdrowia i rozwijanie zdolności do prowadzenia zdrowego życia;
- Współpraca z rodzicami w realizowanych zajęciach.

W okresie objętym sprawozdaniem zadanie realizowane było w:

1. Zespole Szkół nr 2, ul. Jedności 9, Koszalin
2. II Liceum Ogólnokształcącym, ul. Chełmońskiego, Koszalin
3. Zespole Szkół nr 8, ul. Morska 108, Koszalin
4. Zespole Szkół nr 9, ul. Jedności 9, Koszalin
5. Zespole Szkół nr 10, ul. Gnieźnieńska, Koszalin
6. Zespole Szkół nr 1, ul. Andersa 30, Koszalin

W okresie sprawozdawczym przeprowadzona została kontrola prawidłowości wykonania zadania przez przedstawicieli Wydziału Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego. Kontrola wykazała prawidłowość podjętych działań.

➤ Stowarzyszenie MiastoHolizm

Zasadniczym założeniem projektu „RADIO – DIALOG” było zainicjowanie dyskusji na antenie radiowej, mających na celu dostarczenie społeczeństwu wiedzy o substancjach psychoaktywnych oraz sposobach radzenia sobie z problemem uzależnienia dzięki emisji audycji na żywo oraz akcji bezpośrednich towarzyszącym audycjom. Dzięki tak przeprowadzonym działaniom osiągnięte zostały cele wskazane w ofercie:

- promocja alternatywnego, aktywnego i zdrowego sposobu życia w stosunku do możliwości korzystania z substancji psychoaktywnych;
- ograniczenie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z uzależnieniem;
- zaprezentowanie wiedzy o substancjach psychoaktywnych oraz sposobach radzenia sobie z problemem uzależnienia;
- wsparcie i profesjonalna pomoc informacyjno-edukacyjna, zmierzająca do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy dla osób uzależnionych;
- motywowanie do podjęcia leczenia oraz informowanie o specjalistycznych placówkach leczenia odwykowego;
- zmniejszanie poziomu bezradności osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz współuzależnionych;
- zwiększenie dostępu mieszkańców Szczecina i województwa do profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz poszerzenie wiedzy o uzależnieniach i profilaktyce w tym zakresie;
- zwiększenie umiejętności mieszkańców Szczecina i województwa w dziedzinie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem.

W wyniku kompleksowej realizacji cyklu audycji radiowych RADIO - DIALOG poświęconych przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy, promujących zdrowy, aktywny tryb życia zrealizowano:

- 4 niezależne audycje poświęcone tematyce uzależnień, z udziałem zaproszonych gości (około 6 osób w każdej audycji) oraz publiczności (łącznie około 60 osób);
- Promocja projektu na społecznościowych stronach internetowych, głównie na portalu facebook.com;
- Materiały poligraficzne promujące audycje – ulotki 50 000 sztuk;
- Dżingle radiowe (liczba emisji: 80) emitowane:
 - w dniu poprzedzającym dzień emisji audycji - 10 razy,
 - w dniu emisji audycji - 10 razy.

Grupy odbiorców projektu:

- Odbiorcy audycji w miejscach nadawania;
- Słuchacze audycji w stacji Szczecin.fm;
- Odbiorcy ulotek (ok. 50 000 osób);

- Odbiorcy akcji promocyjno-informacyjnej na społecznościowych stronach internetowych;
- Odbiorcy kampanii informacyjno-promocyjnej towarzyszącej realizacji projektu (zarówno informacji o spotkaniach promocyjnych, jak również informacji zawartych na stronach społecznościowych oraz e-mailingu i promocji na tematycznych portalach internetowych);
- Odbiorcy komunikatów w lokalnych mediach (społeczność województwa zachodniopomorskiego, słuchacze rozgłośni radiowych).

➤ **Stowarzyszenie Wolontariuszy „DA DU”**

Głównym celem realizowanego przez Stowarzyszenie projektu PROFILIADA było wdrożenie i realizacja nowoczesnych, profesjonalnych, psychospołecznych programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży ponadgimnazjalnej i studentów uczących postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia. Działania te miały na celu spowodowanie ograniczenia popytu na alkohol i inne środki psychoaktywne, a przez to zmniejszenie szkód zdrowotnych i społecznych wśród tej populacji wiekowej.

Realizacja zadania odbyła się poprzez przedstawienie uczestnikom za pomocą odpowiednio dobranych tematycznie dzieł filmowych sytuacji trudnych, stresujących, a nawet patologicznych, z jakimi mogą zetknąć się w rzeczywistości: w sytuacjach rodzinnych, życiu szkolnym, w grupach rówieśniczych, za pośrednictwem mediów.

Realizacja zadania polegała na szeroko rozumianej, nowoczesnej profilaktyce I - rządowej oraz edukacji młodzieży ponadgimnazjalnej z zakresu profilaktyki uzależnień (alkohol, narkotyki, leki, dopalacze), wykorzystującej nowoczesne metody, środki i techniki przekazu.

Tematyka filmów obejmowała:

- zagadnienia związane z wchodzeniem w dorosłość: pytania o tożsamość, problem tolerancji, odpowiedzialności za siebie i innych, pytania egzystencjalne (o sens życia, choroby, śmierć);
- zagrożenia zdrowia psychicznego i prawidłowego funkcjonowania społecznego: negatywne emocje, brak oparcia w rodzinie i najbliższym otoczeniu, uzależnienia, przemoc, przestępczość.

Program realizowany był poprzez spotkania, złożone z dwóch elementów edukacyjnych:

- projekcji filmowej (poprzedzonej krótkim wprowadzeniem filmoznawczym, zawierającym informacje o autorach, inspiracjach, które spowodowały realizację filmu, umieszczenie utworu w kontekście współczesnych konwencji filmowych), po projekcji filmu dyskusja;
- wykładu bądź warsztatów, analizujących przedstawione w filmie problemy psychologiczne i społeczne.

Łączna liczba odbiorców projektu to około 400 osób.

Działania przeprowadzone w ramach projektu PROFILIADA na mocy zawartej

ze Stowarzyszeniem umowy pozwoliły na wdrożenie i realizację nowoczesnego, psychospołecznego programu profilaktycznego skierowanego do młodzieży ponadgimnazjalnej i studentów, uczącego postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia. Termin realizacji był zgodny ze złożonym harmonogramem, który w celu efektywniejszej realizacji dostosowany został do ram czasowych określonych przez rok szkolny. Ponadto przedstawiona tematyka filmowa zaakceptowana została przez upoważnionych przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

2. Cele priorytetu realizowane były poprzez współpracę z Pełnomocnikami i Koordynatorami Gminnych Programów Przeciwdziałania Uzależnieniom.

W roku 2010 w dniach 18-19 listopada zorganizowane zostało kolejne już dwudniowe spotkanie z pełnomocnikami oraz koordynatorami Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz innymi osobami odpowiedzialnymi w gminach za rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie. Podczas spotkania zaprezentowane zostały wystąpienia zaproszonych gości.

Pan Tomasz Świtek z Centrum Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach zapoznał uczestników spotkania z zastosowaniem technik Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach w pracy z osobami z problemem alkoholowym i ich rodzinami. Prezes Centrum Medycznego VERTIMED Pan Robert Rutkowski z omówił nowe trendy w profilaktyce uzależnień. O jakości działań podejmowanych w ramach gminnych programów w zakresie profilaktyki używania substancji psychoaktywnych przez młodzież opowiadał Pan Robert Frączyk z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ofertę współpracy z gminami województwa zachodniopomorskiego zaprezentowała Pani Anna Babczyńska z MONAR-u, oraz Pani Wiesława Cegłowska z „Powrotu z U”. Prezentację dotyczącą działalności Wydziału Współpracy Społecznej oraz jego planów na rok 2011 r. przedstawił Dyrektor Wydziału Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego Pan Krzysztof Faliński.

Dwudniowe spotkanie było ważne i wartościowe dla obydwu stron. Zarówno uczestnicy, jak i organizatorzy spotkania podkreślali potrzebę organizacji kolejnych, cyklicznych konferencji tego typu. Spotkania nie tylko dostarczają nowej wiedzy, ale pozwalają również na dyskusję, wymianę doświadczeń, nawiązanie cennych kontaktów i współpracy pomiędzy gminami.

3. W ramach realizacji celów omawianego priorytetu w 2010 roku po raz siódmy opracowany i wydany został „Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Województwie Zachodniopomorskim”.

Informator został przekazany realizatorom ustawy o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu narkomanii, a także przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz osobom zainteresowanym skorzystaniem z fachowej pomocy w dziedzinie rozwiązywania problemów

uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W informatorze umieszczonych zostało blisko 1000 instytucji oraz organizacji z terenu całego województwa, pełniących działania z zakresu ww. ustaw.

4. W 2010 zorganizowano kurs II stopnia z Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach dla pracowników placówek leczenia odwykowego.

Kurs był kontynuacją przeprowadzonego w roku 2009 szkolenia I stopnia. Wzięło w nim udział 18 pracowników placówek leczenia odwykowego z terenu województwa, którzy ukończyli kurs podstawowy z zakresu I stopnia Terapii. Celem kursu II stopnia z Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach było poznanie zasad i metod pracy TSR oraz praktycznej nauki posługiwania się tą techniką na poziomie zaawansowanym, zwłaszcza w dziedzinie uzależnień, współuzależnień, nadużywania substancji chemicznych oraz zachowań psychotycznych.

Zakres merytoryczny kursu obejmował treści dostosowane do potrzeb osób pracujących z uzależnionymi. Były to między innymi następujące bloki tematyczne:

- Młodzież i dorośli, w obliczu uzależnień od narkotyków, a TSR.
- TSR w pracy z dziećmi i młodzieżą.
- Wykorzystanie TSR w relacji (para, rodzina).
- TSR w Pomocy Społecznej i pracy socjalnej.

W ramach zajęć uczestnicy poznali odmienne od tradycyjnego podejścia sposoby pracy z alkoholikami, czy narkomanami. Kurs obejmował dużo ćwiczeń praktycznych z wykorzystaniem różnych pomocnych narzędzi – kwestionariusze, arkusze, ankiety, itp. Ponadto zaplanowano także pracę w oparciu o prezentację autentycznych sesji terapeutycznych. Warsztaty zawierały prezentacje i mikroedukacje ilustrowane nagraniami wideo z prowadzonej praktyki terapeutycznej oraz były okazją do ćwiczeń różnych technik stosowanych w pracy z uzależnionymi. Szkolenie objęło stosowanie TSR w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pracy socjalnej.

2. Wspieranie rozwoju, modernizacja i zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych

W ramach priorytetu zrealizowano następujące cele:

- Realizacja ponadpodstawowych, specjalistycznych programów terapeutycznych niefinansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.
- Szkolenie ustawiczne kadr jednostek leczenia odwykowego.
- Zwiększenie dostępu i poprawa jakości świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez udzielanie dotacji ww. placówkom np. finansowanie programu metadonowego.
- Wspieranie tworzenia i działania grup samopomocowych w zakresie pomocy wychodzącym z uzależnienia; udzielanie stowarzyszeniom zajmującym się ww. problematyką wsparcia merytorycznego.
- Rozwój nowych form placówek środowiskowych o charakterze dziennym.
- Zwiększenie udziału środków finansowych pochodzących z gmin na leczenie choroby alkoholowej oraz chorób związanych z zażywaniem narkotyków, a także szkodami wyrządzanymi przez nie w rodzinie.
- Inicjowanie tworzenia punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
- Promowanie usług terapeutycznych oferowanych przez placówki leczenia odwykowego zwłaszcza w grupach podwyższonego ryzyka wystąpienia uzależnienia od alkoholu oraz narkotyków i wśród osób już uzależnionych.
- Wspieranie tworzenia i działania placówek leczniczo-resocjalizacyjnych dla małoletnich i nieletnich uzależnionych.
- Wspieranie prowadzenia różnych form leczenia odwykowego i terapii podnoszącej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych w placówkach prowadzących działalność z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej.

W ramach realizacji ww. działań przyznano dotacje na finansowanie zadań przez stacjonarne placówki leczenia odwykowego, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego. Dotacje otrzymały:

- **Regionalny Szpital w Kołobrzegu** na dofinansowanie szkolenia na szczeblu krajowym – kontynuacja szkolenia Studium Terapii Uzależnień (proces certyfikacyjny), spotkania grup superwizji prowadzonych przez psychoterapeutów rekomendowanych przez PARPA.

- **Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach** na dofinansowanie następujących zadań:
 - dofinansowanie programów niefinansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dla pacjentów, którzy ukończyli podstawowe leczenie odwykowe,
 - superwizja kliniczna dla zespołu terapeutycznego.

- **Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie** na dofinansowanie następujących zadań:
 - Dofinansowanie programów niefinansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dla pacjentów, którzy ukończyli podstawowe leczenie odwykowe.
 - Dofinansowanie programów niefinansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dla rodzin pacjentów przebywających w Ośrodku.
 - Dofinansowanie programów niefinansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dla pacjentów – zapobieganie nawrotom choroby.
 - Szkolenie dla personelu własnego – Szkoła Psychoterapii Uzależnień – wyższy personel terapeutyczny.
 - Szkolenie dla pracowników lecznictwa odwykowego w zakresie stosowania w psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia podejścia integracyjnego tj. stosowania integracyjnej psychoterapii uzależnienia.
 - Dofinansowanie organizacji narad szkoleniowych dla kadry kierowniczej oraz wojewódzkich specjalistów terapii uzależnienia.

- **Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdroje” w Szczecinie** na dofinansowanie następujących zadań:
 - Staż kliniczny i superwizje kliniczne do certyfikatu (2 osoby).
 - Staż i superwizja – końcowy etap w procesie certyfikacji (2 osoby) dla pracowników stacjonarnego lecznictwa odwykowego.
 - Superwizja kliniczna dla zespołu terapeutycznego.
 - Zabezpieczenie środków niezbędnych do prowadzenia programu metadonowego.

3. Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji zażywania środków psychoaktywnych, metody zapobiegania oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań

W ramach priorytetu zrealizowane zostały następujące cele:

- Dostarczanie rzetelnej wiedzy na temat zdrowotnych i społecznych skutków działania alkoholu oraz narkotyków.
- Wdrażanie i inicjowanie kampanii medialnych, udział w ogólnopolskich akcjach.
- Uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów świadczących o uzależnieniu oraz umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia.
- Edukacja profesjonalistów i nieprofesjonalistów w zakresie problemów uzależnień.
- Promowanie inicjatyw i postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień, podejmowanie działań na rzecz aktywnego uczestnictwa mediów w ukazywaniu szeroko rozumianych problemów uzależnień.
- Organizowanie konferencji, szkoleń, seminariów podejmujących tematykę problemów uzależnień.
- Wdrażanie i upublicznianie wyników programów diagnostyczno – badawczych.
- Edukacja kobiet planujących macierzyństwo z zakresu szkodliwego działania na płód alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Edukacja grup zawodowych i osób mających kontakt z przyszłymi matkami, podczas którego można przekazać treści profilaktyczne z zakresu FAS – Płodowego Zespołu Alkoholowego.
- Realizacja projektów szkoleniowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień dla pracowników mających służbowy kontakt z osobami nietrzeźwymi i będącymi pod wpływem narkotyków.
- Współpraca przygraniczna w zakresie walki z uzależnieniami.

1. W ramach realizacji zadania przeprowadzone zostały kampanie społeczne, mające dostarczyć wiedzy na temat konsekwencji zażywania środków psychoaktywnych, metod zapobiegania oraz ograniczania negatywnych skutków.

➤ Kampania „Czas zmienić przyzwyczajenia”

Głównym celem wojewódzkiej kampanii antynarkotykowej było zwrócenie społecznej uwagi na problem zażywania substancji psychoaktywnych przez ludzi dorosłych oraz na zagrożenia związane z tym zjawiskiem, ze szczególnym uwzględnieniem problemów związanych z aktywnością zawodową i życiem rodzinnym oraz motywami sięgania po substancje psychoaktywne przez osoby w okresie stabilizacji życiowej.

Badania wskazują tendencje wzrostowe dotyczące zażywania substancji psychoaktywnych przez osoby o ustabilizowanej pozycji społecznej i zawodowej w wieku 25-45.

Grupą docelową kampanii były dorosłe osoby nie uzależnione od substancji psychoaktywnych, lecz eksperymentujące lub zażywające ich sporadycznie. Kampania miała na celu ukazanie beneficjentom szkodliwości tych substancji, a także skutki spożywania substancji psychoaktywnych – uzależnienie, problemy w pracy, osamotnienie i brak zrozumienia związane z nalogiem.

Celem kampanii było ograniczenie używania substancji psychoaktywnych, oraz redukcja związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych. Poza tym kampania miała być motywacją dla beneficjentów do podejmowania dyskusji na temat zagrożeń płynących ze stosowania substancji psychoaktywnych, a także promocją zdrowego trybu życia.

Do realizacji kampanii włączyły się gminy województwa zachodniopomorskiego. Podjęto stosowne porozumienia dotyczące realizacji kampanii przez poszczególne gminy, które otrzymały od Samorządu Województwa opracowane już produkty kampanii w celu ich samodzielnego rozpowszechnienia. Gminy: Szczecin, Kołobrzeg, Koszalin i Świnoujście opłaciły z własnych środków promocję outdoor kampanii tj. billboardy oraz citylighty. Wszystkie gminy województwa zobowiązały się do kolportażu na swym terenie ulotek promujących kampanię.

Kampania trwała od 5 maja 2010 r. do 1 września 2010 r.

Przeprowadzone działania:

- Emisje spotów w lokalnych rozgłoszeniach radiowych – 474 emisji.
- Emisja spotów telewizyjnych na ekranach diodowych – 200 000 emisji.
- Kolportaż ulotek – 45 000 szt.
- Reklama typu billboard – 60 szt.
- Kampania była również promowana przez lokalne gazety oraz portale internetowe.

➤ **Kampania informacyjna w „Przewodniku dla studentów pierwszego roku – 2010 r.”**

W Przewodniku umieszczono informacje na temat funkcjonowania i życia na uczelniach wyższych oraz treści związane z zapobieganiem zjawisku narkomanii i alkoholizmu. Przewodnik trafił do blisko 10 000 osób rozpoczynających edukację na poziomie szkolnictwa wyższego.

Grupa do której skierowany był Przewodnik jest szczególnie narażona na kontakt z różnego rodzaju używkami, a co za tym idzie jest narażona na wszelkie skutki jakie niesie zażywanie środków odurzających. Przygotowanie „Przewodnika dla studentów pierwszego roku – 2010 r.” zwiększyło dostęp studentom do informacji dotyczących zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz sposobach radzenia sobie z tym problemem.

2. Realizacji priorytetu służyło prowadzenie w 2010 roku w formie internetowej (www.pogadaj.eu) Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego o uzależnieniach i patologiach społecznych związanych z uzależnieniami.

Projekt realizowany jest od trzech lat i ma na celu: zmniejszenie poziomu bezradności osób

uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz osób współuzależnionych, zwiększenie dostępu do profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień od środków psychoaktywnych i przeciwdziałania przemocy domowej osób zamieszkujących województwo zachodniopomorskie, udzielenie wsparcia i pomocy, zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form profesjonalnej pomocy dla osób narażonych i zagrożonych przemocą domową, a także uzależnionych od środków psychoaktywnych m. in. poprzez motywowanie do podjęcia leczenia i prowadzenie statystyk udzielanych porad i konsultacji, zwiększenie umiejętności w dziedzinie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych oraz przemocą domową, a także dostarczenie wiedzy społeczeństwu o przemocy domowej oraz uzależnieniu od środków psychoaktywnych, a zwłaszcza o sposobach radzenia sobie z tymi problemami.

W okresie trwania umowy i zgodnie z nią konsultanci moderowali chat podczas 27 czterogodzinnych sesji. W czasie funkcjonowania internetowego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego o uzależnieniach i patologiach społecznych związanych z uzależnieniami www.pogadaj.eu portal w roku 2010 odwiedziło 15 575 osób.

Portal www.pogadaj.eu promowany był wśród młodzieży i mieszkańców województwa od początku jego funkcjonowania. W roku 2010 wszyscy dyrektorzy i pedagodzy szkolni w placówkach ponadgimnazjalnych otrzymali informacje o portalu w formie materiałów informacyjnych. Portal był promowany również poprzez umieszczenie banerów reklamowych na darmowych stronach oraz serwisach współpracujących z Urzędem Marszałkowskim.

3. W ramach edukacji społecznej w roku 2010 zorganizowano coroczne spotkanie JM Rektorów Wyższych Uczelni Województwa Zachodniopomorskiego oraz Pełnomocników Rektorów i Koordynatorów ds. profilaktyki narkomanii i innych uzależnień.

Celem spotkania była prezentacja realizowanej przez Wydział Współpracy Społecznej wojewódzkiej kampanii „Czas zmienić przyzwyczajenia”. Kampania skierowana była do osób dorosłych, zażywających substancje psychoaktywne eksperymentalnie, sporadycznie, okazjonalnie. W grupie beneficjentów mieścili się również studenci. Ponadto przedstawiony został raport z realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom w 2009 roku. Poruszono również aktualne problemy uzależnień wśród młodzieży akademickiej naszego województwa. Uczestnicy spotkania otrzymali materiały związane z realizacją w/w kampanii oraz najnowszy Raport Krajowy dotyczący sytuacji narkotykowej w Polsce. Spotkanie było kolejną okazją do międzyuczelnianej wymiany doświadczeń w zakresie działań obejmujących profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień.

4. Zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych oraz pod wpływem narkotyków w naruszaniu prawa i porządku publicznego

W ramach realizacji powyższego celu wdrożono i przeprowadzono kampanię dla kierowców z zakresu skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. „Wypił za zdrowie”.

Kampania skierowana była do kierowców, a jej celem było propagowanie trzeźwości podczas prowadzenia pojazdów i ukazanie skutków jazdy pod wpływem alkoholu. Kampania miała charakter szokujący. Polegała na umieszczeniu powypadkowych wraków samochodów osobowych na drogach wojewódzkich, podlegających Zachodniopomorskiemu Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Koszalinie, w tych miejscach naszego województwa, gdzie najczęściej dochodzi do wypadków drogowych. Wraki samochodów były oznakowane hasłem kampanii „Wypił za zdrowie”, oddziałującym na wyobraźnię użytkowników dróg. Dodatkowym narzędziem kampanii były ulotki oraz ogłoszenia medialne. Kampania realizowana była w okolicach Święta Zmarłych, w dniach 29 października – 2 listopada 2010 r., czyli w okresie wzmożonego ruchu drogowego i równoległe z coroczną policyjną akcją „Znicz”.

Kampania zrealizowana została we współpracy z Wydziałem Infrastruktury i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz Zachodniopomorskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Koszalinie, które udzieliły zgody oraz wskazały miejsca umieszczenia wraków, tak aby nie zagrażały one bezpieczeństwu użytkowników dróg. Do współpracy podczas realizacji kampanii włączył się również Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego, który zapewnił pięć powypadkowych wraków samochodów osobowych oraz ich transport we wskazane miejsca województwa. Ponadto nawiązana została współpraca z Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie. Funkcjonariusze KWP podczas kontroli pojazdów w czasie akcji „Znicz” wręczali kontrolowanym kierowcom ulotki kampanii.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej

W ramach zadania zrealizowane zostały następujące cele:

- Działania zmierzające do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form profesjonalnej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.
- Zwiększenie dostępności i skuteczności programów profilaktycznych i korygujących agresję i przemoc rówieśniczą.
- Edukacja osób działających na rzecz rodziny dotkniętej przemocą.
- Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń i konferencji przygotowujących uczestników do ochrony rodziny przed przemocą.
- Promowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych skierowanych na przeciwdziałanie przemocy, ochrony dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym, ochrony mniejszości przed przemocą.
- Inspirowanie środowisk lokalnych do tworzenia ośrodków interwencji kryzysowej i punktów informacyjno – konsultacyjnych dla osób uwikłanych w przemoc.

1. W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej zorganizowane zostały konferencje, których tematyka dostosowana została do aktualnych problemów i potrzeb społecznych.

➤ **Konferencja „Przemoc wobec osób starszych” - 30 listopada 2010 r.**

Celem konferencji było przekazanie służbom społecznym pracującym w województwie zachodniopomorskim niezbędnej wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie oraz to, jakie starania należy poczynić, aby zwiększyć skuteczność walki z przemocą domową, a także w jaki sposób zmniejszyć skalę zjawiska tego problemu. Powyższa tematyka realizowana była ze szczególnym uwzględnieniem interdyscyplinarnego aspektu ujęcia tematyki przeciwdziałania przemocy, miejsca tych służb w lokalnym systemie opieki nad rodziną dotkniętą tym problemem oraz pracy z osobą doznającą przemocy domowej.

Zapobieganie przemocy wobec osób starszych jest bardzo ważnym zagadnieniem w starzejącym się społeczeństwie, chociaż dopiero w ostatnich latach zjawisko to zaczęło być postrzegane jako ogólnoswiatowy problem. Zapobieganie przemocy wobec osób starszych wymaga zaangażowania wielu środowisk społecznych. Osoby starsze często cierpią z powodu poczucia bycia odrzuconym, samotnym, niepotrzebnym. Jeszcze trudniej jest w sytuacji, gdy są odizolowane od kontaktów społecznych poza domem. Ich zależność znacznie wtedy wzrasta, są skazane na środowisko, w którym przebywają i w sytuacji przemocy nie widzą możliwości ucieczki.

Zaproszeni prelegenci wykorzystując swoją wiedzę i doświadczenie w zakresie

przeciwdziałania przemocy domowej niewątpliwie zrealizowali główne cele konferencji. W konferencji uczestniczyło 100 pracowników służby społecznej.

➤ **Konferencja „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych somatycznie” - 16 listopada 2010 r.**

Celem konferencji było przekazanie służbom społecznym pracującym w województwie zachodniopomorskim niezbędnej wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie oraz to, jakie starania należy poczynić, aby zwiększyć skuteczność walki z przemocą domową, a także w jaki sposób zmniejszyć skalę tego problemu.

Powyższa tematyka realizowana była ze szczególnym uwzględnieniem interdyscyplinarnego aspektu ujęcia tematyki przeciwdziałania przemocy, miejsca tych służb w lokalnym systemie opieki nad rodziną dotkniętą tym problemem oraz pracy z osobą doznającą przemocy domowej.

W konferencji uczestniczyło 150 osób.

2. W celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeprowadzone zostały szkolenia, podobnie jak konferencje, dostosowane do aktualnych potrzeb i problemów.

➤ **Szkolenie „Zły dotyk – rozpoznawanie i interwencja w przypadku wykorzystywania seksualnego dzieci” - 22-23 października 2010 r. oraz 6-7 listopada 2010r.**

Szkolenie, zorganizowane w dwóch turach, zostało przeprowadzone w ramach ogólnopolskiej kampanii społecznej „Zły dotyk”. Kampania poświęcona była problemowi wykorzystywania seksualnego dzieci. Jej celem była edukacja w zakresie możliwości ochrony najmłodszych i pomocy dzieciom, które doświadczyły wykorzystywania. Do zadań Ambasadorów Kampanii należała między innymi organizacja szkoleń dla profesjonalistów z zakresu pomocy dzieciom wykorzystywanym seksualnie. Fundacja Dzieci Niczyje jako organizator kampanii przesłała ofertę szkoleniową dla profesjonalistów pracujących z dziećmi: psychologów, pedagogów, nauczycieli, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, pracowników społecznych itp. dotyczącą rozpoznawania i interwencji w sprawach wykorzystywania seksualnego dzieci.

Celem szkolenia było przekazanie wiedzy i umiejętności dotyczących rozpoznawania symptomów wykorzystywania seksualnego dzieci i interweniowania w przypadkach podejrzenia wykorzystywania seksualnego dziecka, a także zwiększenie skuteczności walki oraz zmniejszenie skali zjawiska tego problemu. Szkolenie adresowane było do osób, które w swej praktyce zawodowej mogą spotkać się z problemem wykorzystywania seksualnego dzieci. Uczestnikami szkolenia były osoby, które opiekują się dziećmi w żłobkach oraz przedszkolach na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Z uwagi na prowadzenie zajęć szkoleniowych metodą grupowego warsztatu umiejętności psychologicznych, szkolenia odbyły się w dwóch terminach dla dwóch grup liczących każda po 20 osób (razem przeszkolono 40 osób). Podczas szkoleń uczestnicy współtworzyli materiał

dydaktyczny oraz analizowali dotychczasowe doświadczenia.

➤ **Szkolenie „Dziecko krzywdzone – interwencja i pomoc” - 22-23 listopada 2010 r.**

Szkolenie miało na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności praktycznych policjantów reprezentujących wszystkie powiaty województwa zachodniopomorskiego i komisariatów miejskich Szczecina i Koszalina bezpośrednio pracujących z dziećmi będącymi ofiarami przemocy. Szkolenie składało się z bloków tematycznych przeprowadzonych w formie teoretycznej i warsztatowej, przez specjalistów praktyków, którzy przedstawili sprawdzone formy działań z dziećmi – ofiarami przemocy. Ideą szkolenia było, aby uczestniczący w nim policjanci uzyskaną wiedzę podzielili się z dzielnicowymi w swoich powiatach i zorganizowali dla nich szkolenia dotyczące postępowania w sytuacji interwencji z udziałem dzieci.

W szkoleniu udział wzięło 45 policjantów.

3. Nad realizacją priorytetu dotyczącego przeciwdziałania przemocy w rodzinie czuwa między innymi Wojewódzki Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W roku 2010 Zespół spotykał się czterokrotnie. W dniu 8 grudnia 2010 r. odbyło się XVIII posiedzenie Zespołu, podsumowujące całoroczną pracę.

W skład Zespołu wchodzi 45 przedstawicieli: pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, policji, wiodących gmin i powiatów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz administracji rządowej i samorządowej. Umożliwia to koordynację wszystkich podejmowanych działań na terenie województwa zachodniopomorskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkami Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są osoby o najwyższym merytorycznym poziomie wiedzy, mające praktyczny kontakt z problemem, zajmujące odpowiednio wysokie stanowiska, a tym samym mające realną możliwość realizacji projektów zaproponowanych na obradach Zespołu i jednocześnie podejmowanie skutecznych działań zmierzających do zmniejszenia występowania tego typu problemu. Podsumowaniem badań ilościowych rozpoczętych przez Konsorcjum Badawcze Focus Group było powstanie Raportu o stanie współpracy między instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie zachodniopomorskim.

XVIII posiedzenie Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie było czwartym tegorocznym spotkaniem. Członkowie Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tworzyli „grupę fokusową”, podczas opisanych wyżej badań jakościowych, na podstawie których wydany i opracowany został Poradnik tworzenia i prowadzenia Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych pn. „Zintegrowane działania wobec przemocy w rodzinie”. Posiedzenie Zespołu było także wnikliwą analizą zakończoną w dniu 30 listopada 2010 r. cyklu edukacyjnego „Zespoły interdyscyplinarne – tworzenie i funkcjonowanie”, którego inicjatorem był Wydział Współpracy Społecznej zrealizowany przy pomocy Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w którym czynnie brali udział członkowie

Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Konsorcjum Badawcze Focus Group.

4. **Realizacja celu związanego z przeciwdziałaniem przemocy zaowocowała w 2010 roku wydaniem dwóch publikacji, które zawierają informacje ważne i wartościowe dla osób zajmujących się w województwie zachodniopomorskim pracą z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą oraz jej sprawcami.**
- **Poradnik tworzenia Zespołów Interdyscyplinarnych pn. „Zintegrowane działanie wobec przemocy w rodzinie”**

Poradnik tworzenia gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych jest przewodnikiem dla osób, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym. Zawiera w szczególności informacje na temat tego, od czego należy rozpocząć pracę tworzenia zespołu, jak utrwalić skuteczność takiego zespołu, zasady tworzenia procedur działania, a także jak uniknąć błędów, a jednocześnie udoskonalić działanie zespołu interdyscyplinarnego.

Poradnik stanowi kompendium wiedzy dla osób realizujących owe zadania w gminach województwa zachodniopomorskiego.

Poradnik tworzenia Zespołów Interdyscyplinarnych uzyskał pozytywną ocenę oraz rekomendację Departamentu Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości.

- **Raport o stanie współpracy między instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie zachodniopomorskim**

Raport jest rezultatem analizy wyników przeprowadzonych w 2008 roku badań ilościowych przez Konsorcjum Badawcze Focus Group na grupie losowo dobranych osób spośród uczestników szkoleń z zakresu wdrażania zapisów Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przeprowadzonych na terenie Województwa Zachodniopomorskiego w 20 jego powiatach.

Badania prowadzone były w okresie od 10 października do 27 listopada 2007.

6. Współpraca i wspieranie działań administracji publicznej: samorządowej i państwowej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

W ramach priorytetu realizowane były następujące cele:

- Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla prawidłowej realizacji Programu.
- Realizacja programu edukacji społecznej wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie ale poszerzona o treści związane z przemocą.
- Monitorowanie i badanie zjawisk związanych z problemami związanymi z uzależnieniami.
- Poprawa współdziałania służb w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
- Wzmocnienie wsparcia i udzielania merytorycznej pomocy realizatorom programu.

1. Cele priorytetu realizowane są w ścisłej współpracy ze służbami i instytucjami zajmującymi się lub współodpowiedzialnymi za profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień. Są to m.in. jednostki samorządu terytorialnego województwa zachodniopomorskiego, instytucje i oddziały terapii i leczenia uzależnień, instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy i pomocą rodzinie, służby mundurowe, organizacje pozarządowe. Większość realizowanych wspólnie zadań i form współpracy została już w Raporcie omówiona. Z nieomówionych do tej pory form współpracy na szczególną uwagę w 2010 roku zasługują:

- **Współpraca Samorządu Województwa z Okręgowym Inspektorem Służby Więziennej w programie pod nazwą: „Wspólnie przeciw uzależnieniom”.**

Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Szczecinie wraz z Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego realizował planowane na 2010 r. przedsięwzięcie z obszaru profilaktyki uzależnień w postaci wydania ulotki skierowanej do osadzonych w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych okręgu szczecińskiego.

Ulotka „Tego nie powie Ci kolega dealer” swoją tematyką obejmowała profilaktykę uzależnień, obalając funkcjonujące wśród osadzonych mity oraz opisując negatywne i niebezpieczne skutki zażywania najbardziej popularnych w środowisku więziennym narkotyków.

Wydano 20 000 szt. ulotek.

- **Współpraca Samorządu Województwa z Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie w ramach programu „Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy” - edycja V**

W roku 2010 współpraca w ramach programu, „Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy” ograniczyła się do realizacji konkursu dla dzieci i młodzieży województwa zachodniopomorskiego. Na konkurs młodzież placówek oświatowych naszego województwa przesała 50 prac filmowych oraz 70 różnych fotografii. Prace konkursowe poruszały bardzo różnorodną tematykę. Cześć filmów opowiadała o skutkach uzależnień różnego rodzaju, zarówno od środków odurzających, jak i od Internetu. Kilka filmów poruszało kwestię niechcianej ciąży i oddania dzieci do nielegalnej adopcji. Częstym tematem filmów był także problem alkoholizmu oraz jego konsekwencji, jakie niesie we współczesnym społeczeństwie. W kategorii fotograficznej przysłano wiele fantastycznych zdjęć, które w zasadzie mogą stać się gotowymi plakatami kampanii społecznych. Tematyka poruszana w tych pracach była bardzo różnorodna, a autorzy wykazali się wielką wyobraźnią i ciekawymi pomysłami oraz umiejętnościami w zakresie obróbki graficznej.

Finał Konkursu odbył się w Sali konferencyjnej KWP w Szczecinie 21.12.2010 roku. W trakcie przygotowanej uroczystości nagrodzono wyżej wymienionych laureatów zakupionymi na ten cel drobnymi nagrodami multimedialnymi. Wraz z nimi w uroczystości uczestniczyli ich rodzice, opiekunowie i przedstawiciele placówek oświatowych. Młodzież otrzymała urządzenia oraz programy, dzięki którym będzie mogła rozwijać swoje zainteresowania i poszerzać swoje pasje. Podczas finału została przygotowana - specjalnie na tą okazję - wystawa prac fotograficznych. Zdjęcia laureatów powiększone do dużego formatu zostały wyeksponowane na sztalugach, tak aby każdy wchodzący na salę mógł się z nimi zapoznać. Na zakończenie organizatorzy konkursu podziękowali przedstawicielom placówek oświatowych, pod opieką których powstały prace konkursowe.

Pedagodzy odebrali z rąk organizatorów pięknie oprawione pamiątkowe dyplomy i podziękowania dla szkół. Całością projektu bardzo zainteresowały się szczecińskie media.

Trwałym efektem konkursu jest kalendarz na rok 2011, zawierający najlepsze i nagrodzone prace. Kalendarz został przez Wydział Współpracy Społecznej przekazany do gmin województwa zachodniopomorskiego.

2. W ramach realizacji celu: Monitorowanie i badanie zjawisk związanych z problemami związanymi z uzależnieniami w roku 2010 przeprowadzono lub przystąpiono do następujących badań:

- **Badanie organizowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii dotyczące rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych (narkotyki oraz alkohol) w populacji generalnej, tj. na reprezentatywnej ogólnopolskiej próbie osób w wieku od 15 do 64 lat.**

Badanie miało na celu diagnozę postaw i zachowań wobec substancji psychoaktywnych, zebranie danych do ewaluacji strategii zapobiegania narkomanii oraz dostarczenie informacji niezbędnych do zaplanowania adekwatnych działań profilaktycznych.

Badanie było przeprowadzane w oparciu o europejską metodologię wypracowaną przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), a wyniki zostaną

przekazane do EMCDDA w ramach polskich prac nad europejskim systemem monitorowania problemu narkotyków i narkomanii.

- **W listopadzie oraz grudniu 2010 roku przeprowadzone zostało przez WWS pierwsze wojewódzkie badanie osób leczących się z powodu zaburzeń od alkoholu, którego celem było opracowanie Profilu osoby leczącej się z powodu używania alkoholu.**

W ramach projektu przeprowadzono 159 wywiadów ankietowych, które były anonimowe i dobrowolne. Rezultatem przeprowadzonego badania było zebranie dodatkowych, dość szczegółowych informacji dotyczących grupy objętej badaniami populacji generalnej, jak również często odnotowywanej w statystykach medycznych. W badaniu uczestniczyli pacjenci placówek leczenia odwykowego działających na terenie województwa, które prowadzą oddziały terapii uzależnienia od alkoholu, oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych. Na terenie województwa są to poniższe jednostki:

1. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdroje” w Szczecinie.
2. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach.
3. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie.
4. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej "Patronka" Sp. z o.o w Szczecinku.

Wnioski

Zmieniająca się stale sytuacja społeczna, ekonomiczna, demograficzna, oraz modele i wzorce postaw i zachowań, powodują, iż zadania podejmowane w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006-2015, muszą być dostosowywane do aktualnej sytuacji i potrzeb.

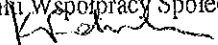
Przeprowadzone w 2010 roku badania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii dotyczące rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych (narkotyki oraz alkohol) w populacji generalnej, tj. na reprezentatywnej ogólnopolskiej próbie osób w wieku od 15 do 64 lat. Oraz badania własne Wydziału Współpracy Społecznej wskazują na potrzebę aktualizacji Programu, tak aby był adekwatny do istniejących realiów.

Na podstawie analizy działań przeprowadzonych w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom ustalono, iż w celu efektywnej realizacji celów oraz dostosowania Programu do aktualnej sytuacji społecznej warto i należy:

1. Działalność profilaktyczną ustanowić bezwzględnym priorytetem, zorientowanym na ograniczanie popytu na substancje psychoaktywne wśród młodzieży.
2. W związku z niską skutecznością programów profilaktycznych poszukiwać innowacyjnych form profilaktyki pierwszorzędowej i drugorzędowej.
3. Monitorować na bieżąco problemy narkotyków, narkomanii, alkoholizmu oraz zjawiska przemocy wśród mieszkańców regionu zachodniopomorskiego.
4. Prowadzić efektywną współpracę z pełnomocnikami oraz koordynatorami Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz innymi osobami odpowiedzialnymi w gminach za rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
5. Prowadzić ścisłą współpracę i koordynację pracy Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. Wspierać tworzenie i funkcjonowanie gminnych zespołów interdyscyplinarnych oraz budowanie zasad zintegrowanego działania.
7. Zachęcać do monitoringu osoby odpowiedzialne w gminach za rozwiązywanie problemów uzależnień oraz wskazywać jego korzyści.
8. Ukazywać młodzieży niebezpieczeństwa związane z politoksykomania.
9. Przedstawić sądom listę instytucji zajmujących się terapią dla uzależnionych skazanych.
10. Wspierać rozwój pracy streetworkerskiej poprzez zaangażowanie ulicznych liderów rówieśniczych.
11. Wspierać organizacje pozarządowe działające na rzecz zapobiegania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
12. Wspierać ideę wolontariatu, jako formę pomocy osobom uzależnionym lub dotkniętym zjawiskiem przemocy oraz jako alternatywną formę spędzania wolnego czasu w przypadku osób uzależnionych, czy uwikłanych w patologiczne sytuacje rodzinne i środowiskowe.
13. Zadbać o dobre przygotowanie kadry edukatorów (nauczycieli, wykładowców akademickich, pedagogów etc.) do działań profilaktycznych w szkołach i placówkach opiekuńczo-

wychowawczych.

14. Prowadzić dalsze działania podnoszące kwalifikacje zawodowe pracowników merytorycznych zatrudnionych w lecznictwie odwykowym.
15. Kontynuować działania edukacyjne mające na celu podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (szkolenia, konferencje, zjazdy).
16. Przeprowadzić kampanię informacyjną skierowaną do osób dorosłych o szkodliwości niekontrolowanego spożywania leków OTC.
17. Współpracować w obszarze przeciwdziałania przemocy z innymi instytucjami zajmującymi się zjawiskiem, uczestniczyć w organizowanych akcjach i kampaniach typu „Zły dotyk”, Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw.
18. Wdrażać działania adresowane do osób współuzależnionych - 58 % osób leczących się z powodu używania alkoholu deklaruje, że jest w związku.
19. Wdrażać działania adresowane do Dorosłych Dzieci Alkoholików /DDA/, ponieważ ponad 43 % osób leczących się z powodu używania alkoholu ma dzieci.
20. Wspierać programy podtrzymujące adresowane do trzeźwiejących alkoholików korzystających z programów AA oraz placówek leczenia uzależnień - 40 % wynosi odsetek osób, które wcześniej były leczone na oddziałach odwykowych.
21. Objąć działaniami profilaktycznymi osoby powyżej 65 roku życia z uwagi na wzrost liczby leczonych w tej kategorii wiekowej.
22. Prowadzone działania wzmocnić intensywną edukacją społeczną poprzez ich szerszą promocję, współpracę z mediami, dystrybucję materiałów edukacyjnych, a także informacyjnych.

DYREKTOR
Wydziału Współpracy Społecznej

Krzysztof Faliński

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii organ wykonawczy samorządu województwa sporządza raport z wykonania w danym roku Wojewódzkiego Programu i efektów realizacji, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa.

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006-2015 został przyjęty podczas XXXII Sesji Sejmiku Zachodniopomorskiego dnia 18 września 2006 r. WPPU na lata 2006-2015. Jest to program operacyjny stanowiący integralną część Strategii Województwa Zachodniopomorskiego, co za tym idzie jest najważniejszym aktem prawa lokalnego, wyznaczającym kierunki działań wszystkich osób, instytucji, jednostek, zajmujących się problematyką uzależnień na terenie naszego województwa.

Raport z wykonania Programu zawiera omówienie działań przeprowadzonych w roku 2010, stopień realizacji przyjętych celów oraz wnioski i wskazania do dalszej realizacji Programu.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii Raport za rok 2010 powinien zostać przedłożony Sejmikowi Województwa do dnia 31 marca 2011 r.

CZŁONEK ZARZĄDU

Marek Hoł

DYREKTOR
Wydziału Współpracy Społecznej
Krzysztof Faliński